

OLIVERES MIL·LENÀRIES

nàries rotecció

Se hi havia, es disposa ara a materialitzar al cel i l'Ajuntament protectora eficient.

LA DADA

Només 3 oliveres mil·lenàries estan protegides al Montsià

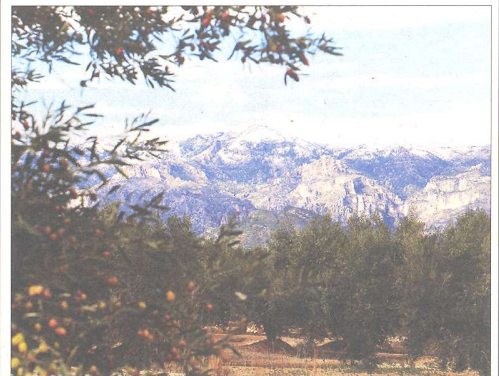
en aquesta zona, que amb gairebé 5.000 oliveres mil·lenàries, se situa com la concentració més gran d'aquests arbres mil·lenaris al món. Des de llavors s'ha intensificat. A més, la substitució de l'olivera, sovint de productivitat irregular, per cultius més productius, la davallada general de l'agricultura, l'abandonament de finques per la manca de relleu generacional, i la popularitat d'aquests arbres monumentals com a simples elements decoratius són alguns dels motius que ajuden a entendre la també intensificació de la preocupació social. Segons les plataformes que denuncien l'espoli, però, al rerefons de tot plegat s'hi troben dos noms clau que expliquen el gran perquè de la situació: especulació i manca de protecció.

Des que es va detectar aquesta dinàmica creixent d'especulació, molts dels ajuntaments que formen la Mancomunitat de la Taula del Sénia ja van reclamar mesures per combatre-la. Vint-i-dos poblacions reuneixen més de 4.900 oliveres centenàries i mil·lenàries controlades; a Ulldescona, per exemple, els arbres inventariats són un total de 1.391. No obstant això, reclamen més implicació política. **"A la Comunitat Valenciana ja hi ha una llei de protecció global que vetlla pels arbres de més de sis metres de volta o aquells que tinguen més de 350 anys"**, explicava a aquest setmanari Tere Adell, gerent de la taula del Sénia. A Catalunya, en canvi, la situació és ben diferent. **"Aquí es protegeixen els arbres individualment, fet que provoca que la majoria no ho estiguin. Actualment, només hi ha tres oliveres protegides per la Generalitat a la zona"**, sosté Adell. Així, la Taula del Sénia insisteix a demanar al govern català una llei de protecció arbòria que frene aquest espoli. Mentrestant, però, la Mancomunitat i altres plataformes coincideixen a potenciar una estratègia que se situa com la millor ma-

nera de protegir aquests arbres: augmentar-ne la vàlua, crear un valor afegit, que els converteixi en necessaris per al propietari. **"La principal mesura ha estat donar un major valor agrari i turístic a l'olivera monumental. Així, el pagès és conscient del benefici que li genera i, per tant, sap que no li surt a compte vendre-la ni desentendre-se'n"**, explicava Adell. Hi coincideix l'alcaldessa Núria Ventura, que argumenta que, des de l'Ajuntament faldut, porten anys **"promocionant i revalorant tant l'arbre com el fruit i el producte que genera"**. Segons apunten des de la Taula del Sénia, almenys s'ha aconseguit que entre els pagesos estiga mal vist arrancar o vendre les oliveres monumentals: **"Saben que si les cuiden i les cultiven, a banda de protegir el patrimoni, poden obtenir el doble de beneficis"**, conclou Antich.

SILENCI DE L'EMPRESA Davant el silenci de l'empresa de vivers Cultius Ponç, amb qui EL SETMANARI L'EBRE ha intentat contactar sense obtenir resposta de cap directiu, el govern municipal no tira la tovallola i, com ja ha hagut de fer en casos anteriors, confia negociar una solució que eviti l'extracció. Al web de la companyia de Sant Celoni, l'empresa anuncia la compravenda d'oliveres centenàries i mil·lenàries que, sovint, acaben decorant jardins de persones adinerades o les instal·lacions de grans empreses, en molts casos en altres països europeus. **"Arrancar i traslladar una d'aquestes oliveres suposa la seua condemna definitiva: un cop arrancades, al cap dels anys acaben morint"**, explica Ventura. Segons ha transcendit, però, tot apunta que els responsables del viver haurien traslladat a l'Ajuntament la seua negativa a preservar les oliveres monumentals al seu entorn originari i de fer valer l'objectiu amb el qual haurien adquirit fa uns anys aquesta finca. ■

Un producte revalorat en l'àmbit turístic i agroalimentari

Imatge d'arxiu d'oliveres al Montsià.

Terres de l'Ebre Ò.M.J.

La Mancomunitat de la Taula del Sénia, que enguany complirà 12 anys, va veure dràsticament reduït el seu pressupost durant els anys de la crisi, però s'ha mantingut ben viva com a eina intermunicipal en ser-li encomanada la protecció i promoció de les oliveres mil·lenàries. L'ens ha passat de centrar-se en la rehabilitació de camins a la divulgació del paisatge i l'oli. El projecte actualment estrella de la Taula ha tingut dos pòtes. D'una banda, la revaloració del producte agroalimentari. De l'altra, l'impuls a un nou producte turístic.

La prioritat posada en "la mar d'oliveres", com es coneix una part del paisatge del Montsià, ha permès millorar tot el procés de producció de l'oliva i els olis, amb una part de la producció nodrida exclusivament d'arbres monumentals. Així, es va crear la marca de garantia Oli Farga Mil·lenària;

una desena de marques envasen oli mil·lenari i una quarantena de restaurants ofereixen aquest oli. També s'ha millorat, de retruc, la qualitat dels altres olis de varietats tradicionals, monovarietals o en cupatge.

En la vessant turística, a partir de convenis amb els propietaris de finques d'oliveres, s'han habilitat dos museus naturals a l'aire lliure, a l'Arión, a Ulldescona, i al Pou del Mas, on hi ha una extraordinària concentració d'arbres monumentals, i vuit àrees més delimitades en llocs amb alguns exemplars: a Alcanar, Canet lo Roig, Vinaròs, la Sénia, Godall, Càlig, Traiguera i la Foia d'Ulldescona. També, a la part catalana del territori del Sénia, s'han configurat tres itineraris turístics, amb més de 65 quilòmetres de camins per a fer a peu o en bicicleta. El 2016 Ulldescona va superar per primer cop les 10.000 visites guiades al voltant de les oliveres, el castell i les pintures rupestres. ■